

MANIFESTUA: AGROEKOLOGIAREN ALDEKO HIRIEN SAREA

Espainiako Estatuko bizilagunen hiru laurden baino gehiago hirietan bizi dira eta, gaur egun, hirietan ere kontsumitzen dira elikagairik gehien. Elikagaien kontsumoa, ekoizpena, banaketa eta kontserbazioa funtsezko prozesuak dira gure gizartearentzat eta gure ingurunerako. Nekazaritza-eremu periurbanoek ingurumen-funtzio arras garrantzitsuak dituzte, bai sozialak bai ekonomikoak. Azken hamarkada hauetan, ordea, hiriak beren euskarri-lurraldeari bizkarra emanik hazi dira, inguruko lur emankorrik gehienak suntsituta. Horren ondorioz, hiriek alde batera utzi dituzte nekazaritza-eremuek -elikaduraz harata- gizarteari ematen dizkieten zerbitzu ugariak eta funtsezkoak.

Elikadura-sistema industrial eta globalizatuak gizarte-arazo larriak eragiteaz landara, berotegi-efektuko gas isuriaren herena baino gehiago sortzen ditu, eta sistema horrek berak eragiten du, halaber, basa biodibertsitatearen, biodibertsitate landuaren eta lur emankorraren galera. Ibai eta akuiferoak, gainera, kutsatu eta agortzen ditu. Bertzalde, hortxe daude dietari loturiko arazoak mundu zabalean (800 milioi gizon-emakume dira gose, eta gizadiaren ia laurden batek gainpisua, obesitatea edota bertze arazo batzuk dauzka); aldi berean, alferrik galtzen dira ekoizten diren elikagaien % 35.

Hiriek, gaur egun, elikadurari loturiko hainbat erronka dituzte. Erronkak elkarri lotuta daude eta ekin behar zaie. Batetik, geldialdi ekonomikoa gairatzea, tokiko baliabideak baliatuz, gizartean aberastasuna sortzen baitute, bai eta enplegu duina ere. Eta bertzetik, nekazaritza-lur urbanoak eta periurbanoak berreskuratu eta zaintzea, hurbileko eta kalitatezko elikagai-hornidura ziurtatze aldera, eta era berean, nekazaritza-lur biziari eta ongi kontserbatuari loturiko ingurumen zerbitzuak berreskuratzea. Ezinbertzekoa da egungo elikadura-ereduak dakarren zaurgarritasuna murriztea, egungo ereduaren funtsa baita hiriak urrutiko lekuetatik heldu diren elikagaiz hornitzea; eta leku horiek gero eta urrunago daude. Horrek, izan ere, energia handia kontsumitzea dakar berekin eta atmosferara isuriak botatzea; bereziki, aldaketa globaleko garaiotan.

Erronka horien munta ikusirik, agroekologia etorkizuneko proposamena da, tokian tokiko elikadura-sistemetan oinarritua; sistema horiek ekonomia zirkularrean daude, bai eta nekazaritzaren kudeaketa jasangarrian ere, eta ekologiaren printzipioetan daude bermatuak. Horrez gain, partaidetzan eta elikadura burujabetasunean oinarrituriko gobernantza-eredua proposatzen du, lurralde-eskala ezberdinak egituratuta. Halaber, ekitate soziala sustatzen du, elikagai freskoak, jasangarriak eta kalitatezkoak eskuratzeko bidea hobetuta; bereziki, errenta apaleko gizarte taldeentzat. Eta, azkenik, ekoizpen-sektorearen protagonismoa berreskuratzen saiatzen da elikagai hornidurari dagokionez, ekoizleen errenten duintasunari eutsita, eta ekoizleek ematen dituzten zerbitzu ekosistemikoak mantenduta.

Bide horretan aitzina doazen prozesu aunitz bultzatu dira azken urteotan, hiriek elikadura-sistema justu eta jasangarriearat jotzeko duten eginkizuna nabarmenduta. Espainiako Estatuan, honako ekimenei lotutako prozesuek izan dute eragin berezia:

Elikadura Burujabetasunaren aldeko Karta gure udalerrietatik ekinez (2014), Milango Hirietako Elikadura Politikarako ekitaldia (2015) eta Elikadura Burujabetasunaren, Ingurumen Hezkuntzaren eta Lurraldearen Jasangarritasunaren aldeko Intervegas Ituna (2015). Maila goragoko eskala batean azpimarratzekoak dira Aalborgeko Karta (1994); Europako Batzorde Ekonomiko eta Sozialaren Irizpena «Nekazaritza periurbanoari» buruz (2005/C 74/12); edota Nekazaritza Periurbanoko Karta (2010). Nazioarteko bertze akordio zenbaitek ere nabarmentzen dute hiriek elikadura-sistemen jasangarritasunean duten eginkizun garrantzitsua, hala nola Hiri Agenda Berriak (Habitat III Goi bilkura, Quito, 2016). Era berean, elikadura-eredua aldatzeari ekin beharra azpimarratu da; adibidez, bai Klimaren Gailurrean (Paris, 2015) bai Nazio Batuetako Garapen Jasangarriko Helburuetan (2015) mundu osorako jasotako erronkak betetzeko.

Manifestu honen bidez, ekimen horiek guztiei harrera egin, osatu eta haien garapenean lagundu nahi dugu, guztiak ere edukiz eta konpromiso tinkoz beteta. Horretarako, agiri honek halako egituraketa bat ezarri nahi du tokian tokiko elikadura-sistemekin bat heldu diren hirien artean; betiere ingurumena errespetatuko duten sistema jasangarriak, barneratzaileak, erresilienteak, seguruak eta dibertsifikatuak nahi ditugu, jende guztiari janari osasungarria, jasangarria eta irisgarria ziurtatuko diotena, eta gainera, tokiko enplegua bultzatuko dutena, Agroekologiaren eta Elikadura Burujabetasunaren ikuspegiekin bat.

Horrela, **manifestu hau sinatu dugun hiriok** ekintza-planak abiarazteko **konpromisoa hartzen dugu** neurri zehatz eta berezkoen bitartez; konpromisoa, halaber, tresna egokiak garatzeko, neurriak bete ote diren ikusi eta ebaluatze aldera, eta konpromisoa, azkenik, behar bezalako ideiak eraikitze, plan horiei kohesioa eta etorkizunerako proiektzioa emate aldera, honako alderdiotan bederen:

1. Aintzat hartu behar dira bai nekazaritza periurbanoa bai hiria-landa harremanak, eta aintzat hartu ere nekazarien lanbide, ekologia eta gizarte arloko jarduera gizartean, ekonomian, politikan eta administrazioan, nekazarien aldeko politika publikoak bultzatuta, ikerketa, hedapen eta prestakuntza agroekologikoak sustatuko dituzten politikak barne.

2.- Lur emankorra eta lan agronomiko onak zaindu behar dira, ingurune urbanoen eta periurbanoen ekoizpen-gaitasuna berreskuratzeko, betiere ikuspegi agroekologikoarekin bat, behar bezalako figurak eta prozesuak abian jarrita, ekoizpen-ekimenek lurra eskuratzeko modua izan dezaten, abeltzaintza eta nekazaritza ekologikora bideratzeko, bereziki gazte eta emakumeen artean.

3.- Tokian tokiko merkaturatzea, hurbileko nekazaritza ekologikoa bultzatzeko, zirkuitu laburretan oinarritua, baliabide publikoak erraztuta (materialak nahiz immaterialak) eta baliabide pribatuak xede berbererako mugiarazita, betiere arreta berezia merkaturatze-esparruetan paratuta (merkatuak, dendak, jatetxeak, etab.), bai eta erosketa publiko jasangarriko prozesuetan ere.

4.- Gizartea sentsibilizatzea, informazio eta komunikazio programak garatze aldera, nekazaritza-lanaren balorazioa areagotzeko eta agroekologian oinarrituriko kontsumo-

ereduaren onurak handitzeko, eta era berean, nekazaritzako paisaia eta kultur ondarea gehiago baloratzeko.

5.- Udal kudeaketa eta gobernantza, administrazio departamentuen eta mailen arteko koordinaziorako, Hiria-Eskualdeko Elikadura Sistema Jasangarriak sustatuta, eta berariazko entitate publikoak sortuta elikadura politikak bultzatzeko; udal baliabideak eta araudiak berrikusi eta egokitzeko, tokiko elikadura-sistema justuak eta jasangarriak sustatze aldera; eta administrazioak eragile aunitzeko eta maila aunitzeko partaidetza-prozesuak bultzatzeko, ikuspegi agroekologikoarekin bat datozen organo kolegiatuak, hiri-estrategiak eta lurralde-politikak garatze aldera.

6.- Hirien sareen egituraketa eta hedapena, Milango Itunak Hiriko Elikadura Politikei buruz darabilen Ekintza Esparrutik abiatuta; eta aurrerapenen jarraipena eta monitorizazioa egiteko adierazleak eta sistemak garatzea; tokiko aurrerapenak beste hiriekin partekatzeko eta estatuan nahiz nazioartean diren antzeko beste sareekin lankidetzan aritzeko.

Horretarako, **agiri honek Agroekologiaren aldeko Hirien Sarea osatu** du, erran nahi baita, sarea esparru anitza da, hiriek eta tokiko bertze lurralde-entitate batzuek osatua, tokiko gizarte erakundeek nahiz ekonomia eta ikerketa arloko eragileek lagunduta, guztiek ere lurraldeetara egokitutako elikadura-sistema jasangarri eta justuen alde dihardutenak.

Deban, 2020ko irailaren 24an.

